

M A G Y A R M E R K U R

1789-dik esztendőben.

A' Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különös engedelmevel.

Szombaton Böjt - más - Havának 7 - dik Napján.

Hadi dolgok.

Szebenből Febr. 23-án. E' most folyó hónapnak gém Kinenynél történt ütközetről utóbbi hiteles tudósítások érkeztek, hogy az ellenségek az ő sebedtiket öt szánokon, a' mellyeknek mindegyikén tizenegy tizenkét emberek vóltanak, Rimnikre, és onnét Bukurestre vitték. — Ez időtől fogva minden pafusinkon tsendesség vagyon; de minden környül-állásokbul ki-tanulhatjuk, hogy még négy heteknek el-múlása előtt oly eleven leszen minden a' határ-széleken, valamint a' múlt esztendőben vólt.

Károlyvárban és annak vidékén lappang mostanában egy közönségesen féltett ember, a' kinek szándéka a' környül-állások szerént egy szabad seregnek felállítására tzéloz. Senkitől sem küldettetett, senkitől hatalma nintsen, és még-is senki sem állhat neki ellent.

A' leg-szebb embereinket szedi-ki seregeinkből, maga választja-ki a' tiszteket arra, hadi kommissáriusokat viszen magával, és hihetőképpen tabori Papokká fokakat el-vitt a' Sz. Ferentz Szerzetesi közzül. Az ő gondvifelő kommissiója különös szokással él; ruházatal négy deszka-szalakat ad, és ezen rettenetes embernek neve: Halál Uram.

A' mint hallatik, már az idei hartzra-keelésben az ujonnan fel-talált puska-por, mellynek Bórn Tanácsos Úr a' fel-találója, haszonra fog fordíttatni. Jóllehet femmi salétromot nem foglal magában, még is sokkal nagvobb ereje vagyon 's a' mellett jóval oltsobb a' közönséges puska-pornál.

Zemlénben nem régtől fogva 6000 ostrom-lajtorják vagynak. Pleszből Péter-várra érkezett *minót-áflók* kompániaja nem Gradiska, a' mint elébb hirleltetett, hanem Belgrád felé rendeltetett.

Laudon fő Vezér tökéletes egétségben vagyon; és mivel minden hadi szereit a' Horváth országi seregénél hagyott, egyedül tsak két kotsira vagyon most szüksége, mellyekkel hamar Gradiskára érkezhethet.

Az idén két nagy hadi seregek fognak öfvegyülni a' Törökök ellen: az egyik innen, a' másik túl a' Dunán. Az első a' Fő Vezér Laudonnak vezérsége alatt lesz, a' kitől függeni fognak Mitrovfszky Gróf Úrnak és Vukásovits Fő Hadnagynak seregei; a' másik a' Fő Vezér Haddik Gróf Úr vezérlése alatt rész szerint a' Dunán túl rész szerint a' Szávan túl lesz, a' mellytől a' Kóburgi, Bánáti és Erdély országi hadi seregek függeni fognak. Laudon serege 12000 emberekkal fog szaporíttatni.

A' mellett mind süntelen beszéllek, hogy a' békefség eránt való szerződések a' két Császári Udvarok és a' fényes Porta közt sokra mentenek legyen. De

ám.

Ámbár ezek tzeljokkoz közelebb estenek volna is, mindazáltal azt hiszik, hogy a' békeféségnek elől-járó ágazatjait a' táborba szállott hadi seregek fogiak alá-irni. Az előbbeni Cs. K. Ministernek a' Portánál, Herbert Báró Úrnak meg-parantsoltatott, hogy titkof-sával és talmásával készen légyen, ha az ő jelen-léte meg-kívantatik a' tabori fő szállásban.

Az új Belgrádi Basa az ő kerületében Szerviában 10000 Arnótokat gyűjtött öfzyc. Hafznos nép volna, ha jobb rendbe szedettetnék.

Zemlénből iratik: hogy a' Dunán való hajózásnak szabad és akadaly nélkül való járása vagon; fa, liszt és széna elég hozattatik a' meg-szűküilt vólt városba. Új-Vidéknél a' hajókon álló hidak már 21-én bé-aggat-tanak. A' fajak még a' parton állanak ugyan, de rövid idő múlva hadi állásokra ki-fognak indittatni; a' télen által szabadsággal el-botsáttatott fajakások viszsa hivatattak és egynéhány napok múlva el-kell érkezni-ek. Az új Belgrádi Basáról mondatik; hogy különös-ten kedvelli a' háborút, és mennél elébb el-akarja kezdeni az ellenkezést; mivel véget akar vetni a' kuri-roknak ide 's tova Belgrádon által-járásoknak.

A' Serviai szabad seregnél két kompánia vadászkok állittatnak-fel, Miháljevits Májór fok irásokat vitt vólt magával Zemlinben, és kevés ideig mulatván ismét el-útagott. A' szobák mellyekben ő Felsége lakott vala a' tabori-szálláskor, ki tisztítottak és el-készít-tettek. Az utszák ki-tisztítottak a' fok undokságtól, mivel a' nevedő melegségnél az egészségnél árthat-na. Sehol sem halnak annyi emberek, mint Új-Vidé-ken, de több emberek mulatoznak ottan most, mint békéség' idejében. Szokásban vólt mindenik halottnál a' harangokat meg-húzni, és az által minden nap ne-vedett és újjult a' nagyobbadó haldaklásnak híre;

de mostan minden harangozás meg-tiltatott. Sokféle eszközök javasoltattak az egészségnek meg-tartására és a' dohányozás az utzákon meg-engedtetett.

Febr. 16án ment Románon keresztül egy Pétsből jött *Stafeta*, melly igen fontos lehet: mert az óra-passulon fel-volt jegyezve, hogy ő Felsege számadásra fogja idézni azt a' Póltameitert a' ki leg-kisebb kéfedelmet okoz.

Krimiából irt levelek említik: hogy Potemkin és Repnin Hertzeg mind a' ketten el-hagyták a' hadi sereget, és annak vezérlését a' Pattantyúfok Vezérének Möller Úrnak által-adták. Repnin Hertzeg Moszkvába ment, Potemkin Hertzeg pedig Kerzonba; itten Bauer Oberster (a' ki leg-először hozta vala Pétersburgba a' hírt Oszakovnak meg-vételéről) a' Sz. Györgyi Vitézi Rendnek első rendbéli keresztjét hozta nékie; Anhalt Bernburg Hertzeg, és a' Generál-Hadnagy Szamoiloff ugyan azon második rendbéli keresztet nyerték-el.

A' Sz. Györgyi Regimentnek Obersteréről, Oreskovitsról, a' kinek meg-halálózása az E. Olvasók előtt tudva vagyon, még-ezeket méltó fel-jegyezni: Jeles érdemeire nézve nyerte-el a' Trézsia Vitéz Rendnek keresztjét. Bátorság, okosság és hívség voltak szembe tűnő tulajdonsági ezen jeles Dalmata vitéznek. Meg a' múlt háborúban ki-tett magáért Oreskovits, és Novinak meg-vételénél halhatatlan ditséretet szerzett maganak, midőn kevés néppel a' fokkal erősebb Törökseget gyalázatofsan széllyel-verte volna és az által a' várnak meg-vételét könnyebbítette volna. Ezen ditsó vitéz régi Nemes Dalmata Familiából származott, és az ő eleji mindnyájon vitézek voltak, a' kik a' Hazáért éltjeket fel-áldoztak. Az őfse Oreskovits Miklós Kapitány, életének idejét a' kereszttyen névnek ellenségével való harczolásban töltötte. Sokszor meg-

ver-

verte az ellenséget és a' fok seb-helyek, mellyeket a' sirba vitt magával, vitézségének színt annyi bizonsági valának. Háromszor fogadtatott-el az ellenségtől, és mind a' háromszor maga pénzével váltotta-ki magát. Végtere negyedfzer hadi fogolyá lett vén korában, és a' kegyetlenek tsak ezek közzül engedtek néki válafztást: ha elevenen akarna e meg-süttettetni, nyúzzattatni, vízbe fojtattatni vagy által-szúrattatni? Vitézeket nem szokták sütni, fójtani és nyúzni, tsak kardal és puska-porral vesztek őket, meg-rémíthetetlenül felele a' vén, és a' hazáért el-veszté életét. — Nagy atya Oreskovits Mátyás hasonlóképp mint Kapitány holt-meg sebeiben a' Török háboruban. — Vitézünknek atya Oreskovits Mátyás, a' Pruszfuszus háboruban a' Prágai ki-rohanásnál puskából löte golyóbissal ölettetett-meg. — Leg-íjjabbik ötse Oreskovits Éliás jó nevelésü fiatal ember és már Kapitány a' jelenvaló háborúban a' Sabatzi falaknál hagyta életét, a' hol a' kegyetlenek darabokra kontzolták-fel holt testét. Ezen jeles vitéznek még két derék testvérei élnek, az egyik Fő strá'sa-mester a' Likáni és utóbbik Kapitány az Ottotsáni Regementnél. — Nem elég bizonyfág-é ez, hogy az egefz Oreskovitsi nemben benne van a' vitézi vér.

Az idő közelget, és majdan elébb indulni fognak a' hadi seregek. A' mint látszik, Oláh országban léfzen a' hartzolásnak közép pontoma; leg-alább a' Nagy Vezérnek minden készületi arra tzeloznak, hogy az Oroszoknak elő-mozdúlását meggátolhassa. Romanzov Fő Vezér Móldvában mindenkor meszfzebb terjeszti-el hadi erejét; bal szárnya Benderhez ér, és jobb szárnya Brailovot Oláh ország szélén vette néző pontomának. Romanzov Jászyban készül a' hartzra; és fok podjásza már kész az útra. A' Nagy Vezérnek
elég

elég munkája lészen az idén, ámbár nem tudatik mennyi számmal vagynak az Oroszok Móldvában. Elég az hozzá, hogy ők is nagyon fiettetik a' katona-szedést és hadi készületeket.

Hiteles tudósítások erősítik, hogy a' Török Császár nem csak a' Trávniki Basának, hanem más Bosnyai elől járóknak a' parantsolatot küldötte légyen, hogy Novit és Dubitzát visszavegyék és az ellenséges tartományokra üfssenek: e' végre már sok hadi seregek útban vagynak Bosnya felé. A' vezedelemnek el-távoztatására a' mi hadi népünk, melly bellyebb az országban vala, a' határ-szélek felé kilyebb mozdított. Mivel Kerityina a' leg-vezedelmessebb hely, a' Fő Hadnagy Bajalitsnak serege főképpen indulásban vagyon, és ez az érdemes vezérlő leg-jobb ellen-rendeléseket téfzen.

Elegyes tudósítások.

Franzria orszagnak némelly tartományiban a' 2 fő rendek közt és a' polgári rend között mind eddig fenn-tartanak a' nagy versengések. Bretánnyban (Bretagne) 40 fő nemesek rettenetes esküvéssel kötelezték-le magokat, hogy semmi ujítást meg-nem fognak engedni, és abban a' nagy szobában, a' mellyben tanátsot tartanak, rész szerént nap estig együtt vagynak. Jan. 26 - án Rennben (Rennes) vér-ontással kezdettek ellenséges szándékjokat ki - nyilatkoztatni. Midőn a' Nemeség az ország' házábul menne, 80 lovasok az utzákról el-kergeték a' sok fiatal polgárokat, melly alkalmatofságnál erőszakoson bántak. Azonnal sok ezer polgárok fegyverbe övedzének, és kevés idő múlva vérefen egymásra ütének, melly verekedésben 2 Grófok és sok Nemesek el-esének. Egy két napok múlva viszont el kezdődött a' hartzolás. A' polgárok elfoglalák a' tár-házat és még mafunnan várak a' segítségét.

get. E' mind a' Papi rend és Nemesség' viszfzálkodásábul, és ellent-állásábul eredett, a' melly nem szenvedheti, hogy a' polgári rend ugyan annyi követeket, a' hányat mind a' ketten együtt, küldjön az országgyűléséhez. — A' polgári rendtől bé-nyújtott kérelem-íráfok a' Nemesség és Papi rend ellen szabad hangon szóllanak. „ A' köz nép, ugy mond, le-nyomva vagy, és mindazáltal a' nemzet a' népből áll. A' Nemesség és Papi rend nagyobbára tölünk származ, és mindnyájan tölünk és általunk élnek. Az emberek egyenlő jussal a' szerentséhez jöttek e' világra, és az eddig volt külömbség azok közt meszfze el-határozott. A' polgár mostani időben sem a' nevelésben sem a' tudományban, sem pedig a' nagy szívűségben és jeles indulatokban nem enged a' Nemességnek; ez okaért be-tsületet érdemel. “ Igy szóll mostan a' polgári rend, és ez a' szózat annyival inkább jegyzésre méltóbb, mivel eddig Frantzia országban soha nem hallatott. Mint egy 900 kérelem íráfok érkeztek az udvarhoz, mellyek mind egy hangon szóllanak.

Lengyel ország. A' Frantzia udvarnak Ágenfe Dóberi (d' Aubery) Ur az ország' gyűlés-marsalljival egy Verszáljai levelet közlött, a' mellyben jelentetik: „ Frantzia országnak Királyja reményli a' Lengyel Nemzernek bőltsességétől, hogy munkalkodásikban, mellyek országlások formája változtatására tzeloznak, mind azt el-fogják távoztatni, a' mi perbe elegyíthetné őket akarmelley hatalommal; hogy meg-fogják gondolni, hogy azt, a' mit száz esztendők meg-változtattak és le-döntöttek, egynéhány hónapok alatt nem lehet fel-állítani; hogy végtére mind azokat a' körül-állásokat, a' mellyekben a' szükség meg-kívánja, hogy mértékkal lépjenek-elé, meg fogják fontolni, hogy olly veszedelembé ne ejtsek a' szabad Közönséget, melly

melly által erőssége és tekintete az Europai Hatalmok között, szemek elől el-tünne. „ A' Rendek erre ezt felelték: Úgy látszik, hogy a' Frantzia Ministerium, midőn országának meg-bomlott gazdagságának jó lábra állításáról aggódna, elegendőképen nem vette gondolóra azon jelentést, mellyet a' szabad Közönségnek adott. A' mit a' Frantzia Ministerium javasol a' Lengyel Nemzetnek, szomszédjaira nézve, az öszve szövöttek Rendek' fel-tételivel ellenkezik, a' mennyire az egyikre nagyon neheztelnek, a' másikat pedig igen is dicsérniek kell. A' Frantzia Ministerium maga hajdani időben mértékletes summák által de annál nagyobb és bé-nem tellyesedett ígéretek által a' Lengyeleket Orosz ország ellen fel-ingerlette, és azáltal mind azt a' szerentsétlenséget okozta, melly eddig Lengyel országot érte.

Az érdemes Nafzfau - Szígen Hertzeg, a' ki Bétsben múlatozik vala, Párisba utazott, a' honnét ismét Potemkin Hertzeg táborához fog menni.

A' Lengyel ország gyűlése azt végezté, hogy a' Nemzeti lovas sereg 33000ig szaporítsák; olly parantsolattal, hogy mindenik Kapitány, a' kinek népe 1-ő Májusig nem léfzen tökéletes számmal el hajtsák.

A' Török foglyok közzül, a' kik Győrött könnyű rabságban tartatnak, naponként 3, 4 en hálnak meg.

Pesten Márt. 7én. Akár esék az eső akár havazzon, a' katonának mennie kell. Ma midőn nagyon havazna, ültek hajókra 1500 rekruták, a' kik alá vittetnek Regimentjekhez. Ezek között vagynak fő Hertzeg Ferdinand Regimentjének 3 dik batalljonához tartozandó 200 rekruták-is.

P E S T E N N,

Nyomtatott Patzkó Ferentz' betűivel.